Ч. 73 (14.321). Львів, середа 1. квітня 1936. Poczt. opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Новий політичний процес у Львові.

Перед судом присяглих у Львові починається 1. квітня ц. р. розправа проти шістьох молодих українців за приналежність до ОУН та за інші провини. І так на лаві підсудних засядуть: ...-літній студент політехніки *Тарас Ярослав Гуцалюк*, 23-літній гімназійний абсольвент *Олександер Матла*, 30-літній приватний службовик *Осип Грицак*, 23-літній *Володимир Гладкий*, 26-літній *Володимир Степан Ярош* і 26-літній *Евген Костюк*. Розправа розписана на два дні.

Вийшли з Берези Картуської.

З концентраційного табору в Березі Картуській вийшли на волю: проф. Тесля, інж. Евген Бродюса, інж. Роман Базилевич, студ. Ярослав ...сляк, студ. техн. Остап Дерлиця і студ. прав Павло Клим, який сидів двома наворотами.

В таборі лишилося ще 18 осіб, у тому 8 українців, 3 ендеків і 7 комуністів, (1 українець, 1 поляк і пять жидів). З українців перебувають ще у Березі: Павло Біласюк, Дмитро Грицай, Михайло Качмар, Василь Колодій, Петро Олоцький, Микола Скопляк, Дмитро Штикало і Микола Ясінський.

Враження німецьких виборів у Італії.

РИМ, 31. 3. ПАТ. Італійські півурядові круги ...дуються вислідом нім. плебісциту; вони не сумнівалися, що нім. нарід суцільно підтримує свого вожда.

ГОЛОСУВАННЯ НА МОРІ

РИМ, 31. 3. ПАТ. Німецькі громадяни, що мешкають в Італії та південній Швайцарії також взяли участь у голосуванні, а саме на покладі нім. корабля „Генуа“, в хвилині, коли він віддалився на 7 миль від берега, себто поза італійські територіяльні води.

НИНІ ОГОЛОСИТЬ НІМЕЧЧИНА ВІДПОВІДЬ.

БЕРЛІН, 31. 3. ПАТ. **Сьогодні передасть німецький уряд офіціяльну відповідь** через англійського амбасадора в Берліні або через німецького амбасадора в Льондоні. Політичні круги вичікують з напруженням тієї відповіди; покищо вона окутана тайною. Після останніх передвиборчих промов Гітлера, англійські круги вичікують німецької відповіди з великим песимізмом. Загально думають, що більша частина сьогоднішньої німецької декларації обійматиме відповідь на ті запити, що їх в недільній промові поставив Фліден. Колиж іде про загальні питання, то ця відповідь буде торкатися трьох основних точок: 1) обмеження зброєнь, 2) віднови мирових запорук щодо Сходу Европи і 3) можливого зобовязання не укріплювати деяких полос біля французького кордону. Правдоподібно сьогодні не скличуть ще райхстагу, а це з технічних причин. Дотепер виставили покищо листи кандидатів, які дістали понад 1000 голосів; ще дотепер нема остаточних вислідів голосування.

КОЛИШНІЙ МІНІСТР ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

СОФІЯ, 31. 3. ПАТ. Б. міністра внутрішніх справ Болгарії полк. Колева і полк. Колендерова, обвинувачених за приготування заговору проти уряду премієра Тошева в квітні минулого року, засудили на кару смерти на шибениці. Трибунал обіцяв звернутися до короля з проханням замінити кару смерти на досмертну вязницю.

Зброєння невтральних держав.

СТОКГОЛЬМ, 31. 3. ПАТ. Уряд зложив у парляменті проект розбудови збройних сил, зокрема летунства, протилетунської оборони та маринарки. Узброєння армії змодернізувалиб, кількість полків зменшилиб, зате піднеслиб їхній чисельний стан. Центр та правиця домагаються ще більших зброєнь як уряд (що є в руках соціял-демократів), тому правдоподібно поставлять ...ший законопроект.

БЕРНО, 31. 3. ПАТ. Промовляючи у одній із законодатних палат, шеф військового департаменту Мінгер заявив, що необхідно скріпити оборону швайцарських кордонів; уряд піддержує його у принципі.

ПАРИЖ, 31. 3. ПАТ. Агенція „Радю“ подає з Гаґи: Голяндський уряд рішив чим скоріше скріпити свою воєнну фльоту перш за все під кутом охорони побереж. Проектують збудувати кілька легких кружляків, контрторпедовців, підводних суден та авіоматок. Парлямент ухвалив недавно кредити на оборону кольоній.

ПРОФЕСІЙНА АРМІЯ У ФРАНЦІЇ?

ПАРИЖ, 31. 3. ПАТ. „Еко де Парі“ дальше веде кампанію за зреформуванням французької армії, доказуючи, що система узброєного народу „не вистарчає“. Треба створити спеціяльний корпус професійних вояків, вивінуваних у найкращі та найскоріші засоби. На випадок несподіваної атаки, необхідна поважна сила відпору, а нею може бути лише професійна армія.

Знову стріли на кордоні.

ТОКІО, 31. 3. ПАТ. Комунікат квантунської армії повідомляє, що 2 монгольські літаки обстрілювали японсько-манджурську прикордонну сторожу недалеко озера Буїр.

КОМУНІСТИЧНІ САБОТАЖІ.

ПЕКІН, 31. 3. ПАТ. Кружляють чутки, що виновниками пожежі у варстатах залізниці Пекін—Мукден є комуністи.

Персько-американське напруження.

ЛЬОНДОН, 31. 3. ПАТ. Уряд Ірану (Персії) ...кає своє посольство та всі консуляти на території Злучених Держав; є це протест проти статтей у американській пресі, що обиджають перського шаха. Напруження триває від жовтня мин. року, коли то амер. поліція арештувала була перського посла за надто скору їзду самоходом; небавом його відкликали. Дипльоматичних зносин зі Злученими Державами Персія не зірвала.

За чесні і гідні методи.

Напередодні Загальних Зборів Союзу Українок

Львів, 31. березня 1936

Розпочинаємо ці свої міркування ствердженням тієї самої правди, яку у своїх кінцевих висновках підкреслювала наша стаття п. н. „Союз Українок і УНДО“ (гл. „Діло“ ч. 69): чим менше внутрішніх національних фронтів, тим сильніший зовнішній національний фронт, — чим менше енергії зуживається на внутрішні спори, тим більше можна зужити її на творення спільних національних цінностей. Ця теза не має нічого спільного з сентиментальним покликом „де згода в семействі“: у здиференційованому під політичним і соціяльним оглядом громадянстві не можуть панувати той „мир і тишина“, які були питомі у патріярхальних часах. Мусять існувати суперечки, мусить іти суперництво ідей, мусить приходити до сутичок між окремими живими й активними течіями. Але суперечки теж бувають творчі: ті суперечки, яких метою є вирівнювання різниць, вияснювання непорозумінь, кристалізація неясних ситуацій. І навпаки: суперечки, які не вияснюють, тільки поглиблюють непорозуміння, суперечки, які самі полягають на непорозумінні, які є ялові і яких єдиним практичним ефектом може бути тільки обостороннє ослаблення тих, що суперечку ведуть, такі суперечки мусять викликувати найгостріше застереження: вони зайві, вони шкідливі. Вони належать до тої категорії явищ, про які казав уже один з найбільших дипльоматів світа, Талейран: „це більше ніж злочин, це дурниця“.

Коли стороння людина приглядається спорові, що ведеться довкола Союзу Українок, то напевне не може вийти з дива: скільки непорозумінь лягло в основу того спору і скільки людей паде жертвою деяких одиниць, які — беручи безпосередню участь у спорі — не вміють зберігти необхідної у кожній справі міри. Це торкається передусім метод полеміки, **метод громадської боротьби**. Знаємо, що це річ безнадійна вимагати від наших земляків такого тонкого розуміння поняття „фер“, як його мають англійці: це річ політичної, громадської і товариської культури, добутої впродовж довгих століть організованого життя. Але маємо право вимагати, щоб права громадянства не добувала у нас метода, яка є запереченням англійської методи „фер“: щоб наприклад поважні громадські діячки, якими є безперечно нинішні керманички Союзу Українок та авторки передових статтей у пресовому органі тієї поважної організації, не інформували членів своєї організації про основні справи своєї організації **незгідно з правдою і таким способом не вводили** в організоване українське національне життя невиносну атмосферу: ту атмосферу, в якій кишить від легенд та в якій легенди стають в очах пересічних громадян аксіомами, за які зводять гомеричні бої. Спір довкола Союзу Українок не мав би й десятої частини своєї гостроти, колиб на ньому не затяжіли саме легенди, ширені деякими одиницями з Союзу Українок з енергією, може і гідною подиву, але витрачуванок справді без користи для сутньої справи: добра Союзу Українок, як організації, яка **не є єдиною власністю жінок, а тимпаче теперішніх її керманиць, але є власністю та цінністю всього національного колективу.** Не станемо нікого посуджувати у злобі, спеціяльній тенденції, вир...

кування і т. д.: це булоб зведенням знову пресової полеміки на рейки жалюгідної лайки. Що більше: ми віримо, що пані, які говорять і пишуть деякі речі, що яскраво минаються з фактичним станом, — є щиро пересвідчені у правдивість тих своїх тверджень. Бо вони вже самі себе засугестіонували і діють у добрій вірі, борючись з вітряками.

Не хочемо взагалі полеміки і її не ведемо. Що інше полеміка, себто освітлювання тих самих фактів з іншого погляду, а що інше змагати до відтворення самого факту, до відчищення його з намулу легенд. І нам здається, що першим ділом, яке слід перевести на Загальних Зборах Союзу Українок, це очистити атмосферу з легенд і відмовитись від метод, якими у громадській праці користуватись не лицює.

Конкретно: не лицює, щоб перед Загальними Зборами Союзу Українок роз'їзджали по краю члени Головного Виділу тої організації і в своїй організаційно-підготовчій праці (бо тільки це може бути метою такої подорожі) інформували своїх членів в той спосіб, наче вони, нинішній Головний Виділ Союзу Українок, був гейби єдиним теперішнім забороло м національної чести і що УНДО та „Діло" змагають до „знищення" Союзу Українок! Не лицює, щоб орган Союзу Українок писав у своїй передовій статті буквально таке: „...Деякі кола громадянства, керуючись вузьким інтересом свого гурта та завівшись у своїх надіях, що жіноча організація буде слухняним знаряддям для збільшення їх впливів, стараються затроїти атмосферу довкола Союзу Українок та витворити в громадянстві неприхильні до нього настрої..." („Жінка" з 15. ц. м., вступна стаття п. н. „Перед Загальним З'їздом"). Питаємо: які це „кола громадянства", який то „вузький інтерес", в який спосіб ті „кола" хотіли „збільшення впливів", **хто перший і проти кого почав витворювати неприхильні настрої?!** Взагалі хто перший розпочав суперечку, чи УНДО і „Діло" почали перші „проти Союзу Українок і його проводу нагінку", (як читаємо у тій статті), чи може черговість була цілком інша? Хто перший вніс елемент нетерпимости й нетолеранції у підході до справ, які не є і не можуть бути сутніми для такої організації, як Союз Українок? Чому напр. у такій широкій краєвій організації, як Союз Українок, не допущено льояльно до голосу на сторінках того самого жіночого часопису — речниць ріжних поглядів на актуальні політичні справи і чому жінки, які висловили прилюдно свої інші погляди від поглядів теперішнього проводу С. У., були виражені на найбільші особисті прикрощі від нього включно до болючих образ і викидання з організації? Як взагалі можна ширити вістку, що УНДО'ві й „Ділові" залежить на знищенні тої великої краєвої жіночої організації, для якої те УНДО і те „Діло" присвятило стільки праці, стільки місця, стільки проявів найбільшої прихильности? **Хто вніс до справи особистий мотив? Який взагалі особистий мотив може грати ролю у проводі УНДО чи серед членів Редакції „Діла" в їх здогадній „кампанії" проти Союзу Українок?!** Хто вніс крізу у середину Союзу Українок? Чи може не є крізою те, що від активної участи у своїй організації відсунувся цілий ряд активних і загально шанованих діячок? Хто загострив відносини між Союзом Українок та іншими жіночими організаціями і штовхнув Союз Українок у свого роду стан ізоляції? Навіщо це було потрібне Союзові Українок?!

Таких питань можнаб ставити без числа і всі вони зводились би до одного: до висвітлення істотного стану справи, яким є те, що слід відділити правду від легенди та не базувати своїх висновків на легенді, лише на правді. Слід протиставитись тому, щоб „баламутство не ширилося". Таким баламутством є напр. утотожнювання трьох цілком інших і цілком ріжних понять: 1) організація, 2) її провід, 3) його методи. **Ніколи ми не протиставились організації С. У. і не мали до організації ніяких застережень, другорядною для нас є справа особистого складу членів її Головного Виділу, а тільки й одиноко ми виступали проти метод поведінки декого з членкинь теперіш. Гол. Виділу!** Не хочемо себе вибілювати і казати, що у деяких статтях, які появились у „Ділі", не трапились переяскравлення, — що в полеміці, яка велась на сторінках „Діла", усі тони були правильні. Але й тоді це торкалось поодиноких осіб, а ніколи організації Союзу Українок, як такої. Нам здається, що це велика ріжниця і не можемо вийти з дива, як можна ті речі переплутувати, як можна систематично вполювати в громадянство, що названі згорі три речі — це одно й те саме!

Чи це метода „фер"? Слово „джентельменство" своїм фільольогічним корінем стосується ніби тільки до мужчин; але невже воно не повинно мати застосування і до жінок? Чи можна напр. назвати джентельменством випад „Жінки" на Редакцію „Діла" за те, що Редакція — хоч не мала свого заступника на пресовій конференції С. У. — проте помістила з тої конференції звіт. Чи це звучить поважно, коли жіночий двотижневик, який має за собою рік істнування, дає поуку „Ділові" і його Редакції в той спосіб, що „не годиться шануючому себе часописові користати з анонімових інформаторів". **Хто тут рішає про те, що годиться у пресовій службі, а що ні? Не годиться лише писати неправду і не годиться... бути нескромним.**

Ці речі треба пригадати перед Загальними Зборами Союзу Українок. Зачуваємо, що дехто готується переводити на тих Загальних Зборах генеральний бій з УНДО і „Ділом": це буде черговий бій з вітряками, бо УНДО й „Діло" цього бою не хочуть. Наш підхід до Загальних Зборів не є „боєвий", лише наскрізь річевий, з бажанням не загострювати, а ліквідувати спір. Наш підхід до завтрішніх Загальних Зборів такий, що завданням Загальних Зборів є проголосити тезу: слід від Союзу Українок відмежувати все те, що вносить у творчу працю Союзу путаницю й хаос. Ту путаницю і той хаос вводить не УНДО і „Діло", тільки **спори для Союзу Українок не суттєві:** бо спір за ту чи іншу політичну тактику відповідального політичного проводу це саме для Союзу Українок, як понад і позаполітичної організації, річ абсолютно несуттєва. Для нас річчю абсолютно байдужою є те, який Виділ стане знову на чолі Союзу Українок: до внутрішніх справ тієї організації ми вмішуватись не маємо заміру. Зате маємо право бажати собі від Загальних Зборів, щоб кожній голові та найбільш заслуженим членам Виділу Загальні Збори звернули увагу, що завданням кожночасного Виділу є намагатись жити у згоді і згідливо співпрацювати з усіми національними організаціями, а не з ними — проти їх волі — воювати; що завданням кожночасного Виділу є єднати жінок, а не розєднювати та доводити тими внутрішніми організаційними спорами до неприємних відгуків у прилюдній опінії; що особисті політичні погляди окремих діячок Союзу Українок, без огляду на становище, що його вони в С. У. займають, не повинні тяжіти на всій організації та причиняти тій організації клопотів; що кожночасний провід кожної поважної організації має святий обовязок протидіяти легендам, що творяться довкола його організації а не причинятися до їх зросту.

Загальні Збори є компетентні зробити це. І коли зроблять це, то викличуть загальне признання для себе і такою своєю річевою поставою зроблять Союзові Українок найбільшу прислугу; і ніхто з нас нічого більше Загальним Зборам Союзу Українок не бажає, як те, щоб вони добре прислужились своїй організації.

До характеристики відносин
у Сов. Україні.

Проф. С. Сидоряк у нужді.

З певного джерела довідуємося, що б. професор тернопільської гімназії Семен Сидоряк, який за часів української влади був бурмістром Тернополя, а в 1919 р. виїхав на Велику Україну, живе тепер у Києві в крайній нужді і рятує себе від голодової смерти жебранною. Словом, став „лишним человеком". Щоби зрозуміти всю трагедію життя тієї людини, треба пригадати деякі етапи з його життя та праці на Вел. Україні. В часах громадянської боротьби на Україні проф. Сидоряк еволюціонував політично до комунізму. Він і вступив до комуністичної партії та займав там високі становища в ділянці освіти. Довгий час був ректором київського ІНО (Інститут Народньої Освіти), який тепер перетворений в університет. Його родина, а саме дружина і дві донечки, жили довгий час у Тернополі, де мали власну хату. Зліквідувавши майно, вони виїхали всі до Києва, де прийняли совітське громадянство. Спершу всім їм поводилося там можливо завдяки високому і відповідальному становищу С. Сидоряка. Та це довге не тривало. Бо ось у часі генеральних „чисток" партії, що відбувалися кілька разів, зокрема у часі сконцентрованої нагінки на галичан з приходом Постишева на Україну, попав у неласку і С. Сидоряк. Тепер він, загибаючи з голоду, примушений у Києві жебрати.

Звірства африканської війни.

ЖЕНЕВА, 31. 3. ПАТ. До секретаріяту Ліги Націй вплинуло кілька скарг абісинського уряду проти бомбардування амбулянсу Ч. Хреста у Чільзі, Гондарі та Кворамі. Бомбардування Гарару як здемілітаризованого міста уважає абіс. уряд нарушенням гаської конвенції.

Рівночасно італійське меморандум обвинувачує абісинців за нелюдське трактування італ. ранених. До скарги долучують світлини.

У ЛЯБІРИНТІ ЖЕНЕВСЬКОЇ ПРОЦЕДУРИ.

ЛЬОНДОН, 31. 3. ПАТ. Відповідаючи на інтерпеляцію у палаті громад, Іден повідомив, що 23. ц. м. комітет 13-х розглядав скаргу абіс. уряду проти бомбардування іперитом та інші, опісля спрямував їх до італ. уряду з пригадкою на постанови женевського протоколу з 1925 р. Як лише наспіє відповідь італ. уряду, брит. уряд зробить все можливе, щоб розглянути цю справу всесторонньо.

ЗВІЛЬНЮЮТЬ БІЛИХ СТАРШИН.

РИМ, 31. 3. ПАТ. Як повідомляє Стефані, абісинський уряд розвязав контракт з бельгійськими старшинами, яких прийняв свого часу до служби; причиною були економічні трудноші.

ІТАЛІЙСЬКІ УСПІХИ.

АСМАРА, 31. 3. ПАТ. Італійці заняли в горах Амба Букутан позиції, що їх залишив зедж Айлю Бурру; цей останній відступив.

ЕВРОПЕЙЦІ НЕ ВТІКАЮТЬ.

ДЖІБУТІ, 31. 3. ПАТ. У поїзді, що приїхав з Діре Дауа, не було ніодного европейця. З цього можна вносити, що поголоски про паніку серед европейської кольонії міста Діре Дауа, були неправдиві.

БОМБИ І ЛЕТЮЧКИ.

ПАРИЖ, 31. 3. ПАТ. Авас повідомляє з Аддіс Абеби: Абісинці нарікають, що італійські летуни засипують населення або іперитними бомбами, або летючками. Останніми часами кинули на місцевість Коббо летючки такого змісту: „Народи Тіґре, Ґодзаму, Ґондару й Уолю! На територіях, занятих нами, жили ви давніше в нужді. Ми створили вам добробут (!). Не дайтеся гнобити вашій владі, що ніколи не дасть вам повних прав. Не проливайте крови за ваших гнобителів, що досі вас гнобили, а тепер потребують вашої помочі. В найближчій майбутності Італія дасть кожному все, відповідно до заслуг".

Хто хоче побажати з Воскресенням Христовим

своїм найближчим, — нехай це зробить за посередництвом нашого щоденника „Діло". Побажання помістимо у святочному числі. Побажання до 15 слів коштує 2 зол., кожне дальше слово по 20 сотиків. Зголошення приймаємо до 9. квітня ц. р

Словаки виповідають боротьбу чехам.

БРАТИСЛАВА, 30. 3. ПАТ. Словацька народна партія оголосила комунікат у справі зірвання переговорів з урядом на тему вступлення до урядової коаліції.

Комунікат стверджує, що президія партії й оба парляментарні клюби одноголосно ствердили, що дотеперішній вислід переговорів не дає ще достаточної гарантії щодо тревалої й вдоволяючої розвязки словацької проблеми, через що вони не уважають вказаним взяти участь в уряді. Вина розбиття переговорів лежить по стороні уряду, який не виявив достаточного зрозуміння словацьких постулятів.

„Словак", коментуючи цей комунікат, пише: Словаків жде нова боротьба, що скінчиться для них переможно. Нема прикладу в історії, щоби програв боротьбу нарід, який виявляє справжню життєздатність і витревалість та бореться зі самопосвятою за свої права, своє істнування і свою майбутність. Підчас переговорів з урядом словаки зробили цінні досвіди, вони переконалися, що у Празі не рішає розум, ані почування, ані державний інтерес, тільки одна сила. Словаки досить сильні і свою силу ще побільшать, тому вони певні своєї перемоги.

Праця над зміною іміґраційного закону.

Ню Йорк, 16. III. 1936.

В суботу 14-то березня відбулося в салях міської ради річне зібрання членів Краєвого Інституту для Опіки над Іміґрантами, зорганізованого перед півтора роком. На зібрання прибув між і ин. Деніел В. Мак Кормак, федеральний комісар для іміґрації й натуралізації і виголосив цікаву промову про новий проєкт іміґраційного закону, опрацьованого Кулиджом та Кером. Мак Кормак оперував цікавою статистикою, щоб доказати з одної сторони потребу зміни дотеперішнього іміґраційного закону, з другої сторони, щоб виказати безосновність напастей на так зв. „чужинців" в Америці.

Є в Америці деякі впливові одиниці, що хочуть звалити причину теперішнього лиха на чужинний елемент — говорив Мак Кормак. Оттому вони доказують, що між чужинцями є великий відсоток злочинности та непослуху законам. Між тим статистика, наскільки загалом її можна зібрати, доказує щось цілком протилежне. Мак Кормак каже, що 1-го липня 1935. було в Америці 4,544.933 чужинців, з них півтора мільйона подало прохання за допущення громадянства. Але не всі чужинці, що тут живуть, можуть бути депортовані, як цього домагається дехто. Бо між родинами, нпр. із 6-ти осіб, є деколи батько, деколи мати, що не мають громадянства. Отже таких депортувати не можна. Таксамо неслушний закид, начеб чужинці забирали роботи від родовитих американців, бо більшість чужинців — це вже люди понад 50 літ, а як такі живуть із нетромадженої праці. Лише 13 відс. чужинців дістає підмогу.

В засаді чужинці стидаються йти за допомогою до різних бюр, отже допомогові фонди не йдуть на їх потреби, як це говорять противники. А вже щодо громадянської поведінки, то рекорд їх знаменитий. 87 відс. не має ніяких закидів проти себе, а лиш 4 відс. має якісь малі поліційні провини. З того всього видно, що нагінка на чужинців не має стійкости. Тому комісар думає, що треба приняти постанови про депортацію чужинців, але не без розбору, а відповідно до якоїсь клясифікації.

Зате треба поправити закон у тому напрямку, щоб не розділювати родин, як це нераз буває, на підставі теперішнього закону.

Після промови комісаря говорили ще урядовці інституту. Загалом прихильні заявилися за новим іміґраційним законом на підставі проєкту Кулиджа-Кера. Між прихильними був д-р С. Демидчук, що є членом інституту.

Проголошено теж вибір нової дирекції.

С. Д.

Арештування комуністів.

БУКАРЕШТ, 31. 3. ПАТ. Поліція викрила у Ґалаці сильну комуністичну орґанізацію під назвою „демократичного бльоку". Арештували понад 100 осіб, сконфіскували чимало бібули.

ВИЖГОРОДОК.

ІСТОРІЯ ВСІЄЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ІСТОРІЇ ОДНОЇ ЦЕРКВИ

(Докінчення)

IV.

У дійсності упрощеній процедурі воєвідства відповідала ще більш упрощена „оборона" вижгородської церкви вищою церковною владою. Ще тоді, коли воєвідство вперше зажадало віддачі латинникам вижгородської церкви, тодішній ординарій волинської епархії, митрополит Денис, згодився засадничо на цю передачу, лише вимагав відремонтування тієї другої церкви, що стоїть на цвинтарі за містечком. Так само й на цей раз у 1935 р., як на суді твердив представник староства, прийшло до якогось узгіднення з церковною владою, і знову фігурував ремонт другої цвинтарної церкви. Таке ставлення справи по суті було резиґнацією з оборони вижгородської церкви і зводилось до звичайнісіньких, тим не менш недопускальних з релігійного погляду, торгів за церкву. Через оту резиґнацію самі торги згори були засуджені на невдачу. І дійсно, коли з початку на ремонт цвинтарної церкви у Вижгородку мали асиґнувати щось к. 20.000 зол., то пізніше, здається, обійшлось чотирма тисячами, чи навіть меншою сумою. Важніше ще те, що церковна влада не могла сама, без порозуміння з парохіянами вижгородської церкви, давати своєї згоди на ревіндикацію тієї святині. Адже, згідно з канонічним правом православної церкви, і сама віруюча громада парохії є співвласником церковного майна поруч з єпархіяльною владою. У справі вижгородської церкви не було ніякого порозуміння між епархіяльною владою і парохією.

Навпаки, поведінка волинської духовної консисторії навіть облекшила урядовим чинникам реалізацію їх пляну. У початках 1935 р. парохія у Вижгородку була необсаджена. І ось архиєпископ Олексій призначив до Вижгородка о. Шиманова. Не можна було зробити нічого гіршого, бо цей о. Шиманов, що зі звичайнісінького собі волинського Семенюка нараз „перевернувся в москаля Шиманова", здобув був собі сумну славу

М. РУДНИЦЬКИЙ.

КІНО МАЄ 40 ЛІТ.

У нашій частині Европи кіно багато молодше. І досі доходять до нас з його здобутків, технічних і мистецьких, тільки слабші, неповні, рідкі зразки. Голівуд заливає всі краї своєю найбільшою продукцією, але про його великі осяги знаємо мало. У добі німої фільми мали ми враження, що кіно зрівняє нас з усіма найбагатшими народами; нині знаємо, що дешевше діставати нові книжки в чужих мовах, ніж нові фільми.

Не знаючи великих етапів розвитку кіна, не уявляємо собі, що має воно твори, які заспокоїли вищому голод понад буденні зовнішні його страви. Мало хто нині памятає перші успіхи екрану звязані з іменами Ґріфіта, Ляски, Інса, Волша, Дюона, Інґрегема, і дальші Штрогейма, Штернберга, Віне, Люпу-Пік, Лянґа, Пабста, Дівіна, Делюка, Ґанса, Лебріє, Рене Клера... Це тільки один кінчик довгого павиного хвоста самих режисерів! Що вже й казати про сотні артистів, які пропадають у повені заголовків та штучної вуличної реклями!

Шум і реклама прийшли з Америки. Америка мала капітал і любов риску. Те, що бракувало їй у мистецтві, могла вона проявити з тим більшою силою в кіні. І досі ніяке европейське виробництво не може суперничати з американцями в „мастер- (супер!) фільмах", що дають велитенські історичні картини, пригодницькі сензації, чудові краєвиди дикої природи, бої хижаків і закорочені кабаретові ревії. Рисункові фарси теж її винахід.

Кожний з тих родів любимо по трохи, поки не знеохотиться. Продукція для мільйонів обраховує на зиск, не має часу журитись мистецтвом. Зате викупоює з Европи мистців або робить слабшими звичайні захриплі гуски. Та чи їдучи на віденську оперетку, багато думаємо про вимоги мистецтва? Зідхаємо часто до великих німецьких драм у стилі „Ґолема", „Каліґарі", „Варієте", „Шпигунів" і скрегочемо зубами на гітлерівців, лихі на жидів, що бойкотують німецький першорядний товар. Із Франції теж доходять до нас такі рідкі ластівки як „Під дахами Парижа"; психольоґічні песи за далекі від нашого смаку, такі монументальні траґедії як „Нуждарі" вимагають за сильних нервів. Совітські мистецькі зразки теж грають головно на нервах; преґарні побутові студії рідко коли нескаламучені тенденцією.

Чи справді шукаємо в кіні нового мистецтва? рідко думаємо над цим. Може тільки тоді, коли виходимо з нього занадто розчаровані або занадто задурманені його мерехливими привабами. Рідко шукаємо в кіні своєрідних вражінь, зовсім інших, ніж у театрі, на концерті або книжці. Найчастіше тягне нас туди тому, що все в ньому легше від інших родів творчости.

З фільмою сталось те саме, що з літературою від хвилини, як екран промовив. Міжнародній характер фільми відибав першу велику перепону: мову. Надписи на звуковій фільмі не можуть нам заступити живого діяльоґу осіб; не тільки гумор, але сама інтонація голосу рішає часто про суттєві прикмети драматичного твору. Поверховне знайомість чужої мови не вистачає, щоб розуміти нюанси, а сучасний фільмовий діяльоґ часто зводиться до натяків.

Цим треба пояснити собі подекуди нехіть великого обновника кінового мистецтва Чарлі Чапліна до фільми, де таке велике місце займають діяльоґи. Давніше йшли ми до кіна з почуванням, що за його дверима затихне ввесь буденний і вуличний гомін. Ми піддавались чаровні мовчазних жестів і музики. Сьогодні кіно наметає звуком — змішує той шум, що панує довкола нас; до нас промовляє не тільки природа, оркестра, але мертві предмети. Переміна ця відбулася так само автоматично, як прийшов до нас одного дня новий технічний винахід. Радіо стало великим суперником кіна, коли йде про музику. Кіно дає в першій мірі насолоду очам — оживляє все, що звязане з матерією і матеріялізує все духове конкретними образами.

Чому фільма так рідко наближається до мистецького твору? Продукують її для мільйонів, але більша невідомих. Автори сценарія, режисери та актори не знають навіть рівня освіти своїх глядачів, ні їх смаку, ні інших вимог. Коли творять вони фільму, рідко можуть вложити в неї щось із своїх пережиттів, які домагаються оригінального зусилля, щоб їх передати саме в такій-те формі. Там, де у літературі рішає мозок і серце, — рефлексія, аналіза, спромога перетворювати враження в думки, у фільмі часто рішає механічно обєктив апарату.

Клаптик життя, який проминає перед очима на екрані, не дає змоги перетворити зорове враження у внутрішнє. Думкам і зворушенням бракує слів автора — свідка людської історії, яку передає він нам з якихось мотивів, для якоїсь мети. Фільма без тих мотивів стає часописом з живими образками, де ощуки, злочини, успіхи — ввесь безглуздий ланцюг причин і наслідків має нас тільки схвилювати на сьогоднішній день, не проказуючи навіть питання: навіщо?

Дуже рідко вміє кіно показати нам людину, якої постать залишається в нашій памяті, як герої великих літературних творів. Може тому, що кіно хоче наслідувати літературу її найдешевшими засобами, доступними для всіх. Яке життя — такі його духові насоби

на Волині своєю дуже активною участю у відомій афері з продажю церковних земель і лісів на Волині за часів архипастирської служби там митрополита Дениса. Вижгородчани зі слізми в очах молили архиепископа Олексія змінити це рішення. Надаремне. Тоді згаряча, бо призначення о. Шиманова вижгородчани вважали просто визовом, вони волинським звичаєм зачинили двері церкви перед о. Шимановом. Це була помилка, бо до дверей церкви, що їх зачинили вижгородчани, долучила свою печатку й поліція. Схаменулись вижгородчани, залишили у спокою о. Шиманова та заходились, щоб відчинили їм церкву. Просили, щоб бодай на Великодні Свята дозволили їм відправу Служби Божої. Вдруге, як тільки довідалися про смерть маршала Пілсудського, звернулись вони до старости і до воєвідства з просьбою, щоб відчинили їм церкву для врочистого поминального богослужения. Одначе церква стояла зачинена аж до червневих подій мин. року. А після тих подій вижгородчани благали церковну владу, щоб вона заскаржила рішення волинського воєвідства перед Найвищим Адміністраційним Трибуналом. Інші чинники звернулися з такою самою просьбою до Св. Синоду. Надаремне: до Найвищого Адміністраційного Трибуналу скарги не внесено. Митрополит Денис здобувся лиш на те, що в органі митрополії „Слово" помістив дві дуже дипльоматичні, але невиразні енунціяції в справі вижгородської церкви, де нічеб піддержував вижгородчан. Але це не була ніяка оборона вижгородської церкви, тільки... тактичний крок у дальшій боротьбі митрополита Дениса з архиепископом Олексієм за волинську катедру. Митрополит Денис скористав з нагоди, щоб наче підчеркнути: ось — мовляв — як архиепископ Олексій та взагалі українці обстоюють права церкви; цього не булоб, якби я був далі волинським архиереєм. Хто знає, чи це суперництво за волинську катедру не причинилось теж до деякої міри до того, що так саме виглядала „оборона" вижгородської церкви церковною владою. Чиж дивно після того, що, йдучи слідами своїх архипастирів, теперішній православний парох Вижгородка, свящ. Ходацький, взяв участь в урочистій зустрічі католицького біскупа, коли той приїхав на посвячення цього свіжо „ревіндикованого" костела?

Тільки самі вижгородчани робили все, що можливе, в обороні своєї святині. Скільки порогів вони наобивали, скільки понаписували просьб, щоб не забірали їм церкви! Зверталась до волинської епархіяльної влади й до митрополії, до старости в Кремянці, до воєвідства в Луцьку, до міністерства віроісповідань, до маршала Пілсудського і до Президента Держави. Шукали помочі й у волинських послів кн. Радзівіла і П. Певного. Пропонували, щоб за гроші, що мають піти на ремонт другої, цвинтарної церкви, збудували у Вижгородку для горстки урядовців-поляків новий костел, а від себе обіцяли дарову поміч при будові костела і 100.000 цегол. Вижгородчани зверталися навіть до тих церковних чинників, що ведуть на православній Волині унійну місію. Наш нарід, що взагалі дуже толерантний по своїй природі, слушно не добачує ніяких суттєвих ріжниць між православною та греко-католицькою церквою і вважає їх однаково благодатними. Крім того нарід бачить, що національний момент без порівнання сильніше зазначений у греко-католицькій церкві, ніж у сучасній православній церкві в Польщі. Тому зродилась була у вижгородчан думка перейти на унію, щоб лише зберегти для себе стародавню величаву свою святиню, предмет їх гордощів. Але вижгородчани прийшли до переконання, що й ця дорога не доведе до цілі. І в той спосіб вичерпали всі можливі шляхи оборони.

Ось така дивна історія знайшла свій епільог у Кремянці на виїздній сесії рівненського окружного суду. Як у малій краплині води відбивається великий світ, так в історії вижгородської церкви віддзеркалюється ввесь напрям політики супроти православної церкви в Польщі. І тому на закінчення слід поставити питання: Кому принесе користь подія з вижгородською церквою? Римові і зокрема унійній акції? — напевно ні. Це слід би прийняти під увагу о. Урбанові, що в „Орієнсі" апробував того роду „ревіндикацію" вижгородської церкви і навіть напав був на „Діло" за те, що, мовляв, воно неслушно виступило в обороні вижгородчан. Державі? — Що найменше сумнівно, але по нашому найглибшому переконанні теж ні. І як завсіди буває, безперечно рядіє третій, — а цим третім є — такий близький від Вижгородка східний сусід. Адміністраційна влада ствердила в останньому часі: у Вижгородку та його околиці зростає комунізм.

X.

НАРЕШТІ...

Нарада у д-ра Дмитра Левицького у справі власности „Нового Часу".

Як довідуємось, д-р Дмитро Левицький скликав на сьогодні нараду у справі остаточної ліквідації спору, що істнує довкола правної власности „Нового Часу". Як відомо, за „Новий Час" процесувався ред. Дмитро Паліїв, покликуючись на співвласництво тієї газети, добуте за 200 долярів, які він дістав від д-ра Дмитра Левицького. Однак фактичний видавець, п. Іван Тиктор, заперечує всяке право співвласности комунебудь заперечує. Примірник умови, списаної між д-ром Дм. Левицьким і п. Дм. Паліївим, є у свідка тієї умови, посла Вол. Кузьмовича. Тому, що справа опинилась на сторінках газет і стала голосною, д-р Дмитро Левицький рішив остаточно зліквідувати її через безпосереднє вияснення всіх спірних точок між всіми заінтересованими особами. Через те на ту нараду запрошені до приватнього помешкання д-ра Дмитра Левицького: дир. Іван Тиктор, ред. Дмитро Паліїв, пос. Кузьмович, а від Товариства Письменників і Журналістів ред. Р. Купчинський. Витаємо такий громадський спосіб полагоди справи.

Величезний зріст поляків у Галичині.

В „Курієрі Варшавскім" появилася стаття Васютинського, який на основі перепису населення в роках: 1890, 1921. і 1931. дійшов до висновку, що *число поляків у Східній Галичині зросло на 54.9 відсотків*. За „Дзєннікім Польскім", який передрукував статтю подаємо числові дані про прискорений зріст поляків у Галичині.

І так на терені нинішнього *львівського воєвідства* в 1890. р. жило: загалом 2,357.706 осіб, з того було *1,047.967 греко-католиків (44,4 відсотків)*; 1,004.877 римо-католиків (42,6 відс.) і 280.461 жидів (11.9 відс.). В 1921. р. було 2,788.251 осіб, з того *1.184.372 греко-католиків*, (42,5 відс.); 1,266.887 римо-католиків (45,4 відс.); 322.250 жидів (11,6 відс.). В 1931. р. було 3,127.409 осіб, з того *1.305.021 греко-католиків* (41,7 відс.); 1,448.826 римо-католиків (46.3 відс.); 342.405 жидів (10.9 відс.).

В *тернопільському воєвідстві* жило в 1890. р.: загалом 1.405.227 осіб, з того *854.885 греко-католиків* (60.5 відс.); 341.638 римо-католиків (24.3 відс.); 203.043 жидів (14.4 відс). В 1921 р. було 1.435.146 осіб; з того *852.301 греко-католиків* (59.4 відс.); 449.734 римо-католиків (31.3 відс.); 129.283 жидів (9,0 відс.). В 1931. р. було 1,600.406 осіб; з того *871.973 греко-католиків* (54.5 відс.); 586.603 (36.7 відс.) римо-католиків, 134.117 (9.4 відс.) жидів.

В *станиславівському воєвідстві* жило в 1890. р.: загалом 1,120.276 осіб, з того *826.636 греко-католиків* (73.8 відс.); 125.468 римо-католиків (11.2 відс.); 153.846 жидів (13.7 відс.). В 1921 р. було 1,262.328 осіб. з того *932.051 греко-католиків* (73.8 відс.); 187.304 римо-католиків (14.8 відс.); 131.868 (10.4 відс.) жидів. В 1931. р. було 1,420.285 осіб, з того *1,080.010 греко-католиків* (73.0 відс); 245.944 римо-католиків (18.6 відс.) і 139.746 жидів (9.4 відс.).

У Східній Галичині (разом з чисто польськими зах. повітами) в 1890. р. жило: загалом 4,883.209 осіб, з того *греко-католиків 2,729.788* (54.9 відс.); 1,471.983 римо-католиків (30,1 відс.); жидів 637.350 (13.0 відс.). В 1921. р. було 5,485.725 осіб, з того *2,968.724 греко-католиків* (54.1 відс), 1,903.921 римо-католиків (34.7 відс.) і 538.363 жидів (10.6 відс.). В 1931. р. було 6,208.100 осіб, з того *3,257.013 греко-католиків* (52,3 відс.), 2,280.773 римо-католиків (36,7 відс.) і 616.262 жидів (9,9 відс.).

Наведені числа доказують, що на загальний приріст 27.1 відсотків населення в Галичині в роках 1890—1931. число римо-католиків збільшилося аж на 54.9 відсотків, число *греко-католиків лише на 19,3 відс.*, число жидів зменшилося на 3,3 відс.

В поодиноких воєвідствах зріст віроісповідних груп у роках 1890—1931. виглядав так: *львівське воєвідство: греко-католики + 24,5 відс.*; римо-католики + 44,2 відс.; жиди + 22,1 відс., загалом + 32,6 відс. *Тернопільське воєвідство: греко-католики + 2,0 відсотки*; римо-католики + 71.7 відс.; жиди — 33.9 відс., загалом + 13.9 відсотків. *Станиславівське воєвідство: греко-католики + 30,7 відс.*; римо-католики + 96,0 відс.; жиди — 0.2 відс., загалом + 32,1 відсотка.

В роках 1921—1931 зростало відсотково так: *львівське воєвідство: греко-католики + 10,2 відс.*, римо-католики + 14,4 відс.; жиди + 6,2 відс., загалом + 12,2 відсотка. *Тернопільське воєвідство: греко-католики + 2,3 відс.*; римо-католики + 30,4 відс.; жиди + 3,7 відс., загалом + 11.5 відс. *Станиславівське воєвідство: греко-католики + 15,9 відс.*, римо-католики + 31,3 відс., жиди + 6,0 відс., загалом + 17,3 відс.

Наведені дані стверджують просто велетенський зріст римо-католиків. Відсотково найбільше зросло число римо-католиків на Поділлі, де у скалатськім і тернопільськім повіті творять вони вже навіть більшість. І так перепис населення з 1931. р. виказує, що римо-католики у скалатськім повіті творять 51,1 відсотків (у 1890 р. тільки 35.3!), *греко-католики 39,0 відсотків* (у 1890. р. 48.7), жиди 9.5 відсотків; у тернопільському повіті: римо-католики 44.5 відс. (у 1890 р. 29.3), *греко-католики 42.8 відсотки* (у 1890. р. 53.6) і жиди 12,5 відсотків.

По містах римо-католики теж сильно зростають. І так по містах львівського воєвідства відсоток римо-католиків сягав у *1921. р.* — 47.3, *греко-католиків 16,8* жидів 35.7; в *1931. р.* відсоток римо-католиків був 47.9, *греко-католиків 17,7*, жидів зменшився до 33,2. По містах тернопільського воєвідства відсоток римо-католиків у *1921. р.* дійшов до 33,2, *греко-католиків 29,3*, жидів 37.2; в *1931. р.* відсоток римо-католиків був 37.1, *греко-католиків 27.2*, жидів 34.7. По містах станиславівського воєвідства у *1921. р.* відсоток римо-католиків осягнув 27,8, *греко-католиків 32,2* жидів 37.4; в *1931* р. зріс відсоток римо-католиків на 29,3, *греко-католиків на 34,1* відсоток жидів зменшився на 34.7.

Ці статистичні дані виказують, що відсоток жидів по містах зменшується, хоч у дійсності цілий приріст жидів припадає лише на міста, а не на села. В усіх трьох воєвідствах на 56 повітів у роках 1890—1931. у 44-ох повітах число жидів зменшилося, а зросло лише в 12-ох повітах, з того в 5-ох львівського воєвідства. Найбільше напливають жиди до Львова, де число жидів збільшилося на 62.000 (166.6 відс.). Загально відсоток жидів у Галичині в 1890. р. був 13.0, в 1921. р. — 10,6, у 1931 р. — 9.9.

Щодо міста Львова, то його стан під віроісповідним оглядом ілюструє отся табелька:

	гр.-кат.	римо-кат.	жиди
р. 1890	17.3	53.6	27.1
р. 1921	13.1	51.0	34.0
р. 1931	15.9	50.5	31.9

Значить: і в столиці краю наш елемент виказує значно нижчий відсоток, як у 1890 р. Зріст відсотка гр.-католиків у порівнанні з 1921. р. пояснюється тим, що перепис населення 1921. р. свідомі українці бойкотували, тому він щодо нашого населення зовсім невірний.

Бандитизм у еспанській армії.

МЕЛЛІЛЯ, 31. 3. ПАТ. 3 замасковані бандити напали вчора на банк і забрали 100 тисяч пезетів, ранили інспектора поліції і втікли автом. В погоню за бандитами вислали літак, який найшов покинене авто, а пізніше і самих бандитів. Виявилося, що це були вояки з місцевого гарнізону.

Новий Апостольський Адміністратор на Лемківщині.

Як довідуємося в останній хвилині, в найближчих днях треба сподіватися оголошення номінації нового Апостольського Адміністратора на Лемківщині, якого кандидатура остаточно устійнена і вирішена. Буде ним о. *Яків Перрідон*, б. ректор Малої Семинарії у Львові. Після виїзду зі Львова о. Перрідон був у Бельгії, у Франції і в Римі та в найближчих днях вертається до Львова. Кандидатура о. Перрідона стрінулася з живою підтримкою святоюрських кол.

Ліквідація крізи в УНО.

Як відомо, в УНО іствує кріза проводу, викликана формально зреченням з головства посла д-ра Івана Волинського, який мав досить диктат[орські] [прав]а неофіціяльного партійного диктатора, д-ра [Зено]на Наварука. Кріза поглибилась ще через відкритий лист Преосв. Хомишина до посла І. Волинського і сен. о. Лободича, щоб вони вступили, як звичайні члени, до УПР, наслідком чого сен. о. Лободич зовсім виступив з УПР. Тепер та кріза зліквідована. Як довідуємось з достовірних джерел, на сьогодні скликана до Станиславова нарада Гол. Ради УНО, яка затвердить згори вже приготовану реформу проводу партійної організації УНО: голови в УНО надалі не буде, а радше буде ним Преосв. Хомишин; ґенеральний секретаріят злиється з редакцією „Нової Зорі"; звязковим між Станиславовом і Львовом є скарбник „Нової Зорі", який раз на місяць їздить до Станиславова. Так зреформований партійний секретаріят має повести оживлюючу видавничу діяльність: як перша брошура вийде відбитка з „Нової Зорі" під наг. „Гамаксойка — 10 заповідей УНО".

Новий поділ політичних вязнів.

Аґенція „Іскра" повідомляє, що у варшавській вязниці при Деніловичівській вулиці переведено новий поділ політичних вязнів, а саме: на противурядових і протидержавних. До першої ґрупи приділили ОНР-івців і членів опозиційних партій, а до другої ґрупи комуністів, анархістів і українців. Обі ґрупи сидять тепер в окремих келіях.

Вибори президента м. Львова.

Львівський воєвода видав розпорядок, що устійнює речинець виборів президента міста Львова на 22. квітня ц. р. Як повідомляє Аґ. Всхуд на 22. квітня скличуть виборче засідання міської ради, при чому на денному порядку нарад є лише вибори президента м. Львова.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори Т-ва Академічний Хор „Бандурист".

Дня 20. березня ц. р. відбулися в малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка Загальні Збори Т-ва „Бандурист" у приявності 57 членів, дириґ. Плешкевича й куратора проф. д-ра Кольбушевського, декана львівського університету. Збори відкрив та відчитав порядок дня голова Т-ва Ковбк Юрій. В акад. р. 1935-36. діяльність Т-ва була доволі велика, коли візьмемо під увагу короткий час (заледви 4 і пів місяця). В тому часі хор брав участь в академії у честь Митрополита Шептицького, в Святі 22. січня, в Крутянській Академії „Молодої Громади" та в Шевченківському концерті в салі Великого Театру. Крім цього шісначленна „Бандуриста" виступала на чотирьох менших імпрезах. В неділі і свята хор постійно співав на „дванацятці" в церкві св. Юра. Цитуючи слова українських композиторів-рецензентів про високий мистецький рівень хору, голова зазначив, що до цього причинився передовсім п. дир. Плешкевич, дириґент хору та в імені Т-ва подякував йому за жертвенну, безінтересовну працю і вручив йому в доказ вдячности альбом. Дальше п. Ковбк зазначив, що Виділ наладнав до деякої міри справу з відзнакою Т-ва. На розписаний конкурс наспіло 20 проєктів, з чого жюрі АНУМ-у заряснило проєкт п. Кравського. Завданням нового Виділу буде довести цю справу до кінця.

З черги здав звіт секретар Т-ва т. Породко Діонисій. Хор має 65 активних членів („паперових" 85). Т-во від жовтня відбуло 39 проб і 4 засідання Виділу. Скарбник п. Добрянський К. здав звіт із каси. Приходів було 413.03 зол., розходів 216.99 — сальдо додатне 196.04 зол.

Із звіту бібліотекаря п. Микетея О. виходить, що катальоґ бібліотеки виказує в поіменному показчику 92-ох авторів, а поодиноких творів є 447 чисел. В цьому році видано 16 творів (Лисенка, Людкевича, Кудрика, Бортнянського, Ковака Е., Райнеке, Сметана і Гесля.

Після звіту Контрольної Комісії (п. Штайн О.) ухвалено уступаючому виділові абсолюторію.

У дискусії забирали голос поодинокі члени Т-ва та висловлювали своє признання для уступаючого Виділу, зокрема для голови Т-ва Ю. Ковака. Після цього вибрано новий Виділ, що на засіданні дня 23. III. ц. р. уконституувався в цей спосіб: голова Породко Діонисій, заст. голови Стецюк Андрій, секретар Микетей Олег, скарбник Середюк Мавр, бібліотекар Тимчук Роман, дириґент Кудрик Олег; члени Виділу: Гандзія Д. і Рубчак З. Контрольна Комісія: Штайн А. (голова), Гук Вол. і Левицький Борис.

•

Від Ред.: В окремій резолюції Загальні Збори Т-ва „Бандурист" виступили в обороні свого дириґента п. Плешкевича перед закидами рецензента „Діла", які він зробив п. Плешкевичеві у рецензії з недавнього Шевченківського концерту у Львові. На превеликий жаль, та резолюція втримана у невідповідному тоні і дозволяє собі навіть на образливі увіги під адресою нашого часопису, який завжди підходив і підходить до справ усіх наших співочих організацій, зокрема й особливо до „Бандуриста", з найбільшою і найщирішою прихильністю.

З цього приводу слід висловити кілька уваг. Вважаємо, що кожний рецензент, якщо тільки має до цього фахові дані, має повне право за своїм підписом (чи відомими всім ініціялами) критикувати твір і його виконавців, як це диктує йому його знання і совість. На цьому й полягають рецензії, — і не всі рецензії для всіх виконавців бувають завжди похвальні. І до чогоб це довело, колиб напр. в обороні скритикованого українського письменника виступало Т-во письменників і журналістів, колиб напр. ЗАСП чи льокальні його філії, або спеціяльно творені для цього гуртка акторів почали виступати проти неприхильних театральних рецензій, колиб критикований за репертуар директор міського театру кликав собі на поміч маґістрат і т. п.? У даному випадку наш музичний рецензент *с. р.*, якому фаховости ніхто не може відмовити, заквестіонував здібности п. Плешкевича як дириґента орхестри при оцінці конкретного виконання музичного твору. Цей погляд міг бути правильний або ні, але не дає причини до „протесту" цілого співочого товариства. Співоче товариство може, очевидно, з симпатії до свого дириґента та з вдячности за його безкорисну працю (якої ніхто ніколи не квестіонував) висловити йому співчуття: але не має права нападати на музичного рецензента і окупувати свободу критики за свої прилюдні виступи, а тимбільше не має права робити докорів газеті! А вже просто смішний закид тієї „протестаційної" резолюції, наче наш рецензент кермувався „особистими мотивами", коли він — наскільки знаємо — ані до п. Плешкевича не має ва ніщо особистої претенсії, ані не компетував і не компетує на його становище та спеціяльно називав іншого — а не себе — гідного кандидата на дириґента. Навіщож лаятись та ображувати без причини людей?

Арештовано трьох поліцаїв за вбивство.

Поліцаї побили арештованого, опісля втопили в ріці.

В червні 1933 р. обікрав хтось українську кооперативу у Новосілках Ліських пов. Камінка Стр. Під закидом крадежі поліційна станиця в Милятині арештувала, між іншими Петра Папроцького з Полтви. У згаданій поліційній станиці виконували тоді службу ст. поліцай Зуба Павло (що заступав коменданта станиці Денисевича, який був на курсі), поліцаї Станислав Обушко та Бельський Станислав. Після арештування Папроцького пропав по ньому всякий слід. Щойно за три дні виловили з ріки змасакроване тіло Папроцького, з руками звязаними на плечах та прикріпленими до залізного дрючка. Переведена секція виказала сліди сильного побиття по цілому тілі. Слідство, що його повела поліційна станиця не дало висліду, а топельника, в якому розпізнали Папроцького, похоронили на місцевому цвинтарі.

Тимчасом у Милятині почали говорити, що Папроцький згинув не як жертва пімсти якихсь бандитів, лише його побили поліцаї, які зі страху, щоб не прийшлося їм відповідати, постановили вкинути побитого чи може вже трупа в ріку в Милятині. Комендант Денисевич, якого тимчасом перенесли на такеж становище в Бережанах, виговорився, що довідався, що підчас його неприсутности в Милятині Новому поліцаї побили якогось Папроцького, опісля вкинули до води. На основі того прокуратор окр. суду в Золочеві приказав пов. комендантові держ. поліції в Камянці Струмиловій арештувати поліцаїв Павла Зубу, Стан. Обушка та Стеф. Бельського та відставити їх до розпорядження суду в Золочеві. На місце виїхали зі Золочева прокуратор Бертль та окр. сл. суддя Закшевський та перевели слідство. Вже із вступного слідства виходить, що такий злочин був, бо найшлися свідки, які критичної ночі чули крики й зойки. Кажуть, що зголосився теж візник, який на приказ згаданих поліцаїв критичної ночі вивозив трупа до ріки. Тому то арештували ст. пост. Зубу Павла, пост. Обушка Стан. і Стеф. Бельського і їх відставили до арешту в Золочеві. Слідство проти всіх трьох закінчилося і небаром відбудеться проти них судова розправа в окр. суді в Золочеві.

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **З нинішним числом „Діла"** одержують наші передплатники 7-е число літературного двотижневика „Назустріч". Зміст: Софія Яблонська: Комуністи під містом. Богдан Антонич: Слово про чорний полк. М. Рудницький: Олімп „Молодої Музи". С. Гординський: Люксембурський парк. Таня Чайківська: Біла дорога. Вол. Бірчак: Петро Карманський — історик „Молодої Музи". Осип Боднарович: Теки література. О. Кульчицький: Спроба гуцульської епопеї. Технічний розвиток кінематографу. Летіло 40 сорок.

— **Засідання Комісії Літературознавства** при Фільольоґ. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка відбудеться в пятницю 3. ц. м. в год. 6 веч.

— **Літопис філії держ. ґімназії з українською мовою навчання у Львові.** У звідомленні філії держ. української ґімназії у Львові за 1935-36 шк. рік має появитися також огляд розвитку цієї школи за весь час її 30-літнього істнування, в тому теж осібні глави присвячені: 1) учителям, 2) учням — головно абсольвентам цієї школи. А що авторові цієї статті неможливе іншим способом зібрати всі потрібні матеріяли, відкликаємося цим шляхом до б. учителів і абсольвентів філії із ввічливим проханням, щоби прислали якнайшвидше найважніші свої життєписні дані, а саме: 1) б. учителі — дати й місце уродин, студій, учительської, військової та громадянської праці; наукові чи літературні праці і все інше, що вважалиб доцільним помістити в звязкому життєписному нарисі; 2) б. учні-абсольвенти — найважніші дані про свої студії, праці й осяги в ділянці фахових, суспільних, наукових, літературних і ін. занять та в пору війни. Бажане теж, щоб товариші подали інформації про близьких собі товаришів покійників, або таких, що не можуть про себе написати. Листи просимо надсилати на адресу: **„Філія Держ. Ґімназії з українською мовою навчання — Ред. Комітет звідомлення". Львів вул. Пекарська ч. 19.**

— **Зацікавлення галицькою нафтою у широкому світі.** Сьогодні приїхав до Львова представник відомої американської нафтової фірми „Стандард Ойль Компані", Джеймс Нотінґтул. Його приїзд стоїть у звязку з нововідкритими нафтовими теренами у Галичині та новозаснованими нашими нафтовими спілками. Джеймс Нотінґтул, що відвідав нашу редакцію, дістав відповідні інформації, до кого слід звернутись у цій справі.

— Заборона **святочної стрілянини**. Городське староство у Львові пригадує обовязуючу дальше заборону святочної стрілянини з пальної зброї, страшил, жабок, зладжених із каліхльорікум та інших вибухових матеріялів. Заборонено теж продавати ці матеріяли без лікарських рецепт. Хто нарушить цю заборону, буде караний гривною до 500 зол. або арештом до 14 днів або одною і другою карою. За малолітніх і невласновільних відповідають родичі або опікуни. Подібна заборона святочної стрілянини адміністраційною владою істнує теж на провінції.

— **Нема безплатного санаторійного лікування в суспільній обезпечальні.** Згідно з останніми постановами обезпечені, яких Заведення суспільних обезпечень призначило до санаторійного лікування, оплачують з влас. кишені такі кошти: Самітні, що заробляють понад 200 зол. місячно і ті, що удержують родину та заробляють понад 300 зол. місячно, оплачують кошти дороги і кліматичну таксу; якщо лікувальне заведення віддалене понад 300 км. від місця замешкання обезпеченого, Заведення суспільних обезпечень платить кошти поворотної дороги третьою клясою особовим потягом. Крім того обезпечені, спрямовані до лікування в місяцях червні, липні або серпні, оплачують частину коштів удержання в санаторії на основі таких норм: самітні, що заробляють від 200 до 300 зол. місячно, оплачують денно 1 зол., що заробляють від 301 до 400 зол. — 2 зол. денно, від 401 до 500 зол. — 3 зол., понад 500 зол. — 450 зол. Хто удержує родину і заробляє від 301 до 400 зол., платить 1 зол. денно, від 400 до 500 зол. — 1.50 зол. денно і т. д.

— **Українська опера в Парижі** повстає заходом українських еміґрантів, як повідомляє О-фінор. Її директором та орґанізатором є Михайло Кучерів, відомий артист, б. соліст Української Національної Капелі. Брак української опери в Парижі відчувався вже від давнього часу і кращі українські артисти були приневолені співати по чужих операх та концертах. Справа заснування української опери заповідається дуже добре, бо серед артистів, які вже дали свою згоду до співробітництва, бачимо такі відомі українському громадянству і чужинцям імена, як Лідія Корецька, А. Антонович а крім того в жіночому ансамблі записані оперові артистки: Яхненко, Кірсанова, Н. Воловач та П. Полінєва. Чоловічий ансамбль може також гідно репрезентувати українське мистецтво, бо в ньому беруть участь окрім самого орґанізатора опери Кайданів, Житовський, О. Чехівський та інш. Режисерська частина знаходиться в досвідчених руках В. Чикаленка, б. артиста театру Кропивницького, а на хормайстера запрошений відомий дириґент А. Чехівський. Орхестрою диригує композитор Х. Євсевський, лавреат петербурської консерваторії та автор опери „Понад Дніпром". Першим виступом нової опери має бути вистава „Запорожця за Дунаєм" в оркестрації та з доповненнями С. Євсевського. Таким чином, не зважаючи на гостру крізу, українська еміґрація після довгих років бездіяльности спромоглася завдяки невпинній енерґії орґанізаторів аж на два українські театри.

— **Примусове щеплення проти дифтериту.** З днем 30. ц. м. увійшов у життя розпорядок міністра суспільної опіки, що вводить обовязок охоронного щеплення проти дифтериту. Примус щеплення обіймає всі діти до 10 літ, а діти до 15 літ на випадок пошести цієї недуги. Наказ щеплення видає адміністраційна влада, а кошти оплачує державний скарб.

— **Нова монографія про О. Новаківського.** У найближчих днях появиться заходом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва студія М. Голубця п. з. „Величина О. Новаківського у правдивому світлі", з численними ілюстраціями. Вступне слово до тої книжки напише проф. д-р В. Залозецький.

— **Видумана пригода учениці.** Справою ґімназистки З. Ф., що оповідала недавно про свої дивні пригоди зі схопленням у Львові та в поїзді до Стрия, занялася поліція і ствердила, що ціле її оповідання є видумане. Поправді вона виїхала з одним студентом ветеринарії зі Льво[illegible] до Скнилова, а звідтам поїхали обоя [illegible] Стрия. Там дівчина покинула свого знайом[illegible] щоб уможливити собі поворот до дому, вид[illegible] мала фантастичну історію з якоюсь жінко[illegible] двома мужчинами, що мовляв її схопили і [illegible] ли зі Львова. Тимчасом її видалили зі школи.

— **Напад на поліцая.** В робітничому домі [illegible] вул. Кушевича у Львові відбулося вчора прот[illegible] стаційне віче у звязку з краківськими подіями. Після віча, що відбулося спокійно, гурт [illegible] кіа окружив на замарстинівському мості пол[illegible] цая, який робив там службу, причому хтось з них пробив його ножем у плечі. Ранений пол[illegible] цай почав свистати і кликати на помч. Тоді другий напасник ранив його ножем у шию. Над[illegible] бігла поліційна резерва і розігнала напасників. Раненим занялося ратункове поготівля.

— **Апеляція стан. адвоката д-ра Лякса.** Засуджений на 11 літ вязниці (наслідком амнестії кара зменшена на 5 літ) за обманства станиславівський адвокат д-р Лякс, правний дорадник і заступник у судових справах станиславівського Владики, вніс апеляцію від присуду через канцелярію адв. д-ра Осипа Назарука. Як відомо, д-р Осип Назарук палко боронив у „Новій Зорі" „жида з походження" д-ра Лякса, як того [illegible] рядного громадянина, який добре визнається у справах станиславівської капітули і тому нема причини відбирати йому її правних справ. Тому, що справа д-ра Лякса для декого досить неприємна, д-р Назарук дістав просто поручення боронити його перед апеляцією і реґабілітувати, щоб д-р Лякс міг надалі виконувати свої дотеперішні функції.

— **Пожежі.** В Незнані пов. Камінка Стр. згоріли будинки лісництва „Ойкос" зі збіжем і рухомостями загальної вартости 6 тисяч зол. Вогонь перекинувся на сусідні будинки господаря Шкрагана, які теж згоріли. — В селі Рубань пов. Сарни згоріла наслідком підпалу палата Марі Пурбе. Підпал стоїть у звязку з процесами, які вела властителька з місцевим населенням за лісні вируби та крадежі.

— **Краєва хроніка.** На дім Івана Гастика в Незнанові пов. Камінка Стр. напало вечором [illegible] озброєних людців, що стероризували домашніх і забрали з хати різні речі. — З причини ремонту кітлів припинено на два тижні рух у тартаку фірми Бр. Ґредель у Скольому.

— **Банк на ліцитації.** У Варшаві відбудеться 27. квітня ц. р. ліцитація люксусового будинку Польського Промислового Банку у Львові, що зголосив банкроцтво. Скраховилий банк має багатоміліонові пасива й його варшавська камяниця є одною з небагатьох додатніх позицій в біляисі. Оцінено цей будинок на 946.000 зол. Одначе з тих активів можна буде покрити тільки скарбові й обезпеченеві належитости, а приватні претенсії пропали. Стратили гроші всі дрібні капіталісти, що вложили їх на щадничі книжечки.

— **Протижидівські ексцеси вибухли в** Мучні коло Н. Санча. Дентист Яків Лямпель, жид, побив Стефана Патка, торговельного помічника з „Кулка" рільничого за те, що хотів розліпити на мурі протижидівську відозву. На вістку про це юрба місцевих мешканців кинулася на жидівські доми і почала бити шиби. Знищено вікна в синагозі та кільканадцятьох жидівських домів. На місце приїхали слідчий суддя з Н. Санча і віцестароста.

— **Пачкування людей до Совітів.** Варшавська централя слідчої служби зліквідувала шайку, що перепачковувала людей до Совітської Росії. Провідником шайки був Абрам Віттенберг з Варшави, якого арештовано. Крім того приарештовано 6 осіб.

— **Переслідування духовенства в Совітах.** Російський часопис „Наш Путь" повідомляє про нові арештування священиків у Совітах. В останніх місяцях заслано і розстріляно 10 священиків. Один із них, парох із Хабаровська Федір Міня, вмер голодовою смертю.

— **Нарешті стратять Гавптмана.** У звязку зі справою Гавптмана американський злочинний світ виявив велику солідарність. На ката Гавптмана, що приїхав до Трентону, посипались на вулиці револьверові кулі, але ушкодили тільки самохід. Тепер кат не виходить з мурів вязниці. Одночасно сто поліцистів пильнує губернатора Гофмана, бо ґанґстери заповіли йому [illegible]. Довкола міста стежать сильні відділи національної ґвардії. До Трентону не допускають нікого підозрілого. Тимчасом появилася окрема ґазета, що приносить тільки вістки у справі Гавптмана. Наклад цієї ґазети дійшов до 40 тисяч примірників. Одночасно оборона Гавптмана намовила якогось Павла Венделя, щоби [illegible]

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Інж. Я. Блаґітка: 10 ГОДИН РУХАНКИ. „Сокільська Бібліотека" ч. 2, вид. Сокола-Батька. Львів 1936, стор. 76. Ціна 80 сот.

Руханково-спортове життя наших спортових клюбів та сокільських чи лугових гнізд не могло досі як слід розвинутися з тої причини, що бракувало нам фахових інструкторів та підручників. Рухлива видавнича секція Сокола-Батька видала тепер дуже потрібну книжку п. н. **„10 годин руханки"** укладу інж. Я. Блаґітки. Повитають її з радістю всі руханково спортові товариства, клюби, гнізда, що найдуть у ній невичерпане джерело праці. Автор зібрав у десятьох годинах вправи, що їх можуть виконувати всі змагуни. Вправи уложені з гадкою про найменш засібне у гроші та приладдя товариство. Це вправи зовсім безприладові. Для гнізд, що мають приладдя, подано в додатку вправи на дручнику, поруччях, коні то-що. Книжку цю повинен мати кожний, що цікавиться фізичним вихованням, повинен мати її кожний руханик, змагун і кожне товариство та гніздо.

Іван Петренко: БУРСАКИ. Історичне оповідання, Львів 1936. Вид. „Рідної Школи", ст. 32

за себе його вину. І він зголосився до суду, заявляючи, що то він схопив дитину Ліндберга, яка припадково сама вбилася. Він заніс її на місце, де її опісля знайшли, а також носив картки, в якій домагався окупу. Все те не помогло засудженому, бо ніхто Вендлеві, караному за різні ошукиства, не вірить. Суд відкинув теж прохання Гавптмана про помилування і присуд виконають 31. березня в 20 год. (по півночі на основі европейського часу).

Дивогляди.

АПАРАТ, ЩО ЗАПИСУЄ ДУМКИ.

Професор колюмбійського университету Джон Перкінс мав недавно відчит перед збором професорів правничого факультету про винахід, який може зреволюціонізувати дотеперішню техніку щоденної преси. Придумав він спосіб, як використати дактильофон для редакційної праці. Новостворений дактильофон — винайдений ним апарат, що записує людські думки, наче звуки не грамофоновім диску, получив ...з вічним пером. Перо це буде трохи більшого розміру, як звичайне так, щоб могло помістити в собі кружок, подібний до колісця більшого годинника. Відомо, що людське думання, яке є хемічними процесом, можна перетворювати на світляні ефекти, зовсім аналогічно, як дється зі звуком у звуковій фільмі. Журналіст, який хоче писати статтю, приложе дактильофон до чола і включить контакт, щоб дістати електричний струм. Його думки запише кружок; кружок передадуть до друкарні, який виголосить друкареві готовий текст; друкар переб'є його відразу на машину. Покищо винахід проф. Перкінса дуже дорогий. Не можна його достосувати на велику скалю ще тому, що він вимагає дуже інтенсивної умової праці журналіста, якому не вільно переривати думання від хвилини, коли влучить електричний контакт.

ЩО МОЖНА НАЙТИ В ШЛУНКУ?

Цими днями на кораблі, що переїзджав Ляманшем, арештували одну даму з вищих сфер лондонського товариства, якої імени покищо поліція не виявляє. Іде тут про велику контрабанду діямантів, що від довшого часу йшла з Азії до Европи. Читачі може пригадують собі, що це рік тому англійська преса принесла звістку про крадіжку цілої низки найдорожчих діямантів з крамниці Кіпуртелю. Арештована дама, на яку давно звело підозріння поліції, не мала нічого підозріливого у своїх валізах. Тайна поліція без її відома переводила кілька разів ревізії в її багажі. Раз навіть вона була приневолена піддатись ревізії особистій ревізії, яка дала негативний результат. Виявилось, що згадана дама ховала всі діяманти у своєму шлунку, зїдаючи їх легко, наче ...кові кульки. Деякі з тих діямантів незвичайної величини залишилися в її шлунку на постійно. Коли перевели на ній насильну операцію, здобули в її черева 24 діяманти, 15 рубінів і два ...ні шнури чудових перел.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Змінився.

Кажуть книжники, що людина змінеться що сім літ. Може й воно було так колись, але тепер напевно ні. Живемо в часах головокружного темпа на всіх полях — від винаходів до політичних орієнтацій. Людина не може нині ждати аж сім літ, щоби змінити свій погляд — кажім — на радіо-апарати, бо за сім літ стільки разів прийдуть нові уліпшення, що хіба ніколи вона не справилаб собі радія. Те саме і з політичними переконаннями. Треба рішатися швидко, бо по сімох роках може вже не бути ні тієї партії, від якої відскакуєш, ні тієї, до якої хочеш прискочити.

Тому не диво, що й мій один приятель не потребував навіть року, щоби основно змінитися.

Виїхав він був зі Львова на провінцію, покинувши шум столиці, добру посаду і все, що вязав зі столицею і посадою.

А вязав досить багато.

В першу чергу — танці. Не було вечерниць, дансінгу, чайного вечора, на яких не виступав би від ранньої ночі до пізного ранку, не зміняв три рази ковнірця, не підбив ніг і не оббив запятків. А при цьому ще й не захрип на змінь, бо цілу ніч проводив танцями: „Звідси пані — звідти панове!", „Реверанс власній", „З життям, з життям!", „Прошу просити..." і т. д.

Ясна річ, що з успіхами по паркетах ішли в парі успіхи по парках. Не було дня, щоб мій приятель не біг на зустрічку, а були дні, коли бігав і на три.

— Як ти так можеш, — дивувався я.

— Бачиш, я чоловік мягкого серця. Не вмію відмовити...

І не відмовляв. А знайомі заздрили і зітхали: той має щастя!

— І спосіб! — додавав мій приятель. — Хочете — навчу і вас?!

Потім виїхав на провінцію і — гляньте тепер на нього!...

Його легкий, елястичний хід, той хід, що був славний далеко межами Львова, змінився на солідний крок гречкосія, чи якого там директора Черча. Одуховлене колись — невиспаними ночами, каварняним димом і дискусіями на мистецькі теми — лице, набрало сільськогосподарського вигляду, опалене сонцем та осмалене вітрами.

Приїхав на місяць до Львова, „забавитись" — як казав, — пропадав десь цілими днями.

Певно якісь візити, вечері, снідання, любов... — думав я. Перед двома днями стрінулись ми на вулиці.

— Що пороблеш? — питаю.

— Нуджуся. В девятій вечором хочу вже спати, а рано не можу дочекатися, коли отворять браму.

— Ніколи до мене не зайдеш...

— Ніде не ходжу. Пощо?! Ви тут такі позсварені...

— Не крути. Ти певно десь по парках товчешся.

Приятель зробив великі очі:

— Та з ким?!

— З якоюсь дівчиною!

— Не перечу, пішов би. Але скажи мені, як то зробити?

Тепер з черги я зробив великі очі.

— Ти? Ти питаєш як?! Ти, що тому рік...

І я почав вичисляти.

— Давні часи! — махнув бувший джиґіт рукою. — Минулося. Не потрафлю, не вмію...

— Алеж не треба вміти! Вистане коли зрадиш охоту. В нинішних часах!?

— Не плети дурниць. Львів страшенно змінився. Дівчата стали теж такі якісь старозавітні...

— Ти в це віриш?

— Очевидно.

— А котрого нині?

— Першого квітня.

— То в такім разі і я в це вірю.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

СТРИЙ.

Загальні збори Т-ва „Міщанська Бесіда" відбулися 22 березня н. р. Це старе заслужене т-во гуртує не лише міщан, але також свідомий ремісничий елемент Стрия. Останні два роки нуртували в т-ві нездорові напрямки, які взаємно поборювалися; все те закінчилося на цих заг. зборах перемогою здорового елементу. Новий виділ вибрано з головою п. Йосифом Красівським, столярським майстром. Склад нового виділу дає запоруку конструктивної праці в товаристві.

Відчит д-ра М. Чубатого. Того самого дня відбувся в салі „Українського Касина" відчит проф. д-ра М. Чубатого зі Львова на тему: „Східні і західні впливи в українській церкві". Хоч відчит був дуже цікавий не прийшло багато учасників. Не знати, як собі пояснити абстиненцію нашої інтелігенції: чи була за мала пропаганда, чи те, що цього дня була в Н. Домі кінова вистава, заг. збори „Міщанської Бесіди", заг. збори „Плаю" та змагання Скали з Погонею.

Парохіяльні реколекції. Від 15. до 28. березня відбувалися в парохіяльній церкві реколекції під проводом о. Сеньківського ЧСВВ. Реколекції мали велику фреквенцію так, що цього року треба було розложити їх на дві серії і обома наворотами церква не помістила всіх учасників. Сама тема, приклади для пояснення тем реколекцій, актуальні справи на злобу дня з українського життя були притягаючим чинником навіть для релігійно байдужих. Тішимося, що наша церква перебрала на себе ролю передовика й виховника та виховує нарід у національному дусі.

Конкурс хорів стрийської філії „Просвіти". Щоб піднести музичну культуру, завела філія „Просвіти" хорові конкурси, до яких зголосилося 37 хорів Стрийщини. Поділили їх на три серії в днях: 15., 22. і 29. березня н. р. відбувалися в салі Німецького Дому (бо наш Н. Дім заняло кіно) змагання. В перших двох серіях вибилися мужеські хори: Добрини, Дуліби і Завадів; мішані: Дуліби, Добряни і Жулин та жіночий із Сихова. Про висід, хто дістане мандрівну батуту, ще напишемо.

Гостина театру „Заграва". До Стрия завитав театр „Заграва" з виставою „Голготи" і „Думи про Нечая". Вистави відбувалися в салі Нім. Дому. Щодо вистави „Голготи", то думки громадянства були поділені. Одні захоплені, що можуть власними очима бачити історію Христових страстей. Інші знову висловлювались, що хоч і строї і декорації і гра артистів були на високому рівні, але цієї теми може не випадає виставляти на звичайній естраді. Другого дня виставу „Голготи" відкликали тому, що було за мале число учасників. Третього дня театр відіграв „Думу про Нечая", на яку прийшла головно молодь, що була нею захоплена.

Новий парох у Стрию. Дня 29. березня парохію в м. Стрию обняв новий парох о. декан Іван Винницький. Торжество обняття парохії розпочав о. декан Гошовський, віддаючи новому парохові ключі церкви і привитав його при вході до церкви промовою; торжественну Службу Божу відправив новий парох в асисті оо. крил. Лопатинського і Дзеровича. Діяконували оо. Ліщинський і Гаврилишин. Велике число парохіян не могло поміститись в церкві, а численні делегації з місцовим старостою і президентом міста заняли в церкві зарезервовані для них місця.

СТРІЛИЧІ НОВІ

Концерт у 75-і роковини смерти Шевченка уладив кружок Р. Ш. ім. Маркіяна Шашкевича 22. ц. м. Після Служби Божої і панахиди за душу Т. Шевченка просто з церкви рушили всі люди до читальняного дому на Шевченківську академію, яку започаткував хор могутнім „Заповітом" Вербицького. Після вступного слова, що його виголосив о. декан Степан Ковалів, п. Іван Дорош з повним зрозумінням віддеклямував „Посланіє" Шевченка. Гарно теж деклямувала п. Анна Липова Шевченкову „Хустину". Чималою несподіванкою була вистава: Кузьмінського „Дитяча присяга". Вечором відбувся Шевченківський концерт, який залишив якнайкраще вражіння, а старшині кружка Р. Ш. приніс моральне вдоволення. Концерт започаткував хор „Заповітом" Стеценка. Після вступного слова „Про значіння Т. Шевченка", що його виголосив о. декан Ковалів, почалася дальша концертова частина. З чималим зацікавленням слухала публика хорових продукцій міш. хору в народніх строях під проводом диригента п. Теодосія Горняя. Хор відспівав „Учітеся" і „Розрита могила" Котка Роздольського „Сонце заходить", Колесси „Гей за горі" і Стеценка „Реве та стогне". Кожну пісню нагороджували слухачі густими оплесками. Зразковий реферат про Шевченка виголосив письменник Володимир Лопушанський. Реферат зробив на слухачах помітне вражіння. Крім того на програму концерту склалися деклямації, що їх виголосили: Катря Лебедь „Козачковському", Іван Дорош „Кавказ", Анна Липова „Іржавець". З доросту деклямували: Остап Верес „Смерть Шевченка" — Богдана Лепкого, Михайлина Християнин „Наш привіт Батькові Тарасові" і вкінці спільну рецитацію: „Шевченкові роковини". Опісля відбулася вистава „Одної ночі". Концерт закінчився відспіванням національного гимну. Щойно по 10. год. вечором розходилися з бадьорим настроєм численно зібрані люди з цього концерту, на якому найшли правдиву насолоду і духовий відпочинок. Старшині Кружка Р. Ш. у Стрілицях належиться признання за працю, зокрема енергійному голові д-рові Максимові Тимкову, під проводом якого Кружок проявляє оживлену й корисну діяльність. І так заходом д-ра Тимкова оснували тут стипендійний фонд, на який складає гурт стрілицьких громадян по 20 сот. що-тижня на вдержання стрілицької молоді в ремісничій бурсі у Львові. За його ініціятивою закупили в Стрілицях Нових півморгову площу на фестини, пописи дитячого садку, гру в мяч, сітківку та всякі імпрези. Другого пів морга площі мають щойно докупити. Вкінці слід згадати про Шевченківський концерт, що його недавно уладив кружок „Союзу Українок" у Стрілицях під проводом заступниці голови п. Ольги Макогонської та про Шевченківську академію, яку уладила кооператива під проводом д-ра Дмитра Макогонського

Спорт.

СТАНИСЛАВІВ. ПРОЛОМ—СТАНИСЛАВОВІЯ 5:0 (4:0).

Ворота добули Керпякевич 2, Урсакий 1 і брати Демянчуки по 1. Склад: Андриішини I і II, Багриновський II, Кулїба, Зубяк, Менів, Демянчук II, Демянчук I, Керпякевич, Урсакий II, Перейма. Тов. змагання з А-клясовою дружиною закінчились надсподівано високою, хоч зовсім заслуженою виграною Пролому. Змагання грав Пролом, особливо в першій половині, дуже добре, не допускаючи противника до голосу. В другій половині, маючи запевнений вислід, Пролом не висилювався надто й щойно при кінці взявся до роботи та здобув ще одні ворота. В Проломі грали всі добре. Андриішин I на воротах не мав багато стрілів, але ті, що їх мав, зловив надзвичайно і певно, за що збирав голосні оплески. Андриішин II і Багриновський II в обороні грали без помилок. У помочі найліпший Кулїба; Зубяк і Менів працювали теж дуже добре. Напад грав доцільно, в ньому краща була права сторона. Особливо Демянчук I вносить багато амбіції і старту, чим змушує до праці свого брата Демянчука II, що досі працьовитістю „не грішив". Керпякевич на середині він напад значно краще, як минулої неділі з Гіркою, хоч йому все ще бракує старту і стрілу. Ліва сторона нападу, Урсакий і Перейма, за повільна і дуже часто здержує розгін правої сторони. Сама гра досить цікава і гарна, велась увесь час при перевазі Пролому. Всеж таки ця виграна не дає ще грачам Пролому права вірити занадто в свої сили і до змагань за мистецтво Б-кляси з Гакоагом (у неділю 5. IV.) йти на певну виграну! З Гакоагом треба грати ще амбітніше і доцільніше, бо опір Гакоагу буде значно більший, як Станиславовії. На виграну Пролому з Гакоагом жде все станиславське громадянство і тому грачі не сміють завести їхніх надій!

Ревера — Гакоаг 8:1. Товариські змагання закінчились легкою виграною Ревери, для якої Гакоаг не був ніяким противником.

Б. Д.

ПЛИВАКАМ ПІД УВАГУ!

Останній передсвяточний плавацький тренінг у критій плавальні відбудеться в четвер 2. квітня ц. р. в год. 18.45. Білети по 50 сот. можна купити в „ЕКО" при вул. Сикстуській 29, або при касі в харчівні „Основа".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

СУДОВА ВИШНЯ:
1. IV. Дівча з Маслосоюзу.
2. IV. Гори говорять.
3. IV. Інваліди.

В цім році Великдень святкуватиме Театр у Яворові.

Молодий Український Театр „Заграва".

1. IV. Тустановичі — Голгота.
2. IV. Тустановичі — Голгота.

Від 3. V. підуть вистави в Самборі.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. IV. год. 8. веч. Аб. 14. „Ваш кореспондент повідомляє".

Четвер, 2. IV. год. 8. веч. Віденська танкова трупа проф. Гертруди Боденвізер.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Обвинувачую тебе, мамо!"
АТЛЯНТИК: „Кенігсмарк".
ВАНДА: „Нана", „Погоня за місяцем".
ГРАЖИНА: „Цісарсько-королівський вальс".
КАСІНО: „Каліенте, місто кохання".
КОЛІСЕЙ: „Дівчина з Мілано", ревія: „Ціни нижче, програма вище".
КОПЕРНИК: „Невидний промінь" (Борис Карлов) і колірова гротеска: „Шибеник Петрусь".
МАРУСЕНЬКА: „Невидний промінь" (Борис Карлов) і колірова гротеска: „Шибеник Петрусь".
МІРАЖ: „Чортова спокуса" з Джозе Мохікою, „Зміна сердець" з Джанетою Гейнор і Чарлзом Фаредем.
МУЗА: „Ешвох" із Павлею Веселі.
ПАКС: „Голгота".
ПАЛЯС: „Відень, місто моїх мрій".
ПАН: „Марія Башкірцев" із Секе Сакален.
РАЙ: „Їх Ексцеленція шофер".
СВІТ: „Баль у Савою" та гротеска з Мікі Маус.
СТИЛЕВЕ: „Бурлаки з над Волги" і ревія.
ТОН: „Борюся за життя" Павло Муні.
УТІХА: „Полумя" з Дольорес дель Ріо та ревія.
ХИМЕРА: „Золотоволосий шибеник"

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Нюйорк.

Закордонне радіо.

Середа, 1. квітня 1936.

Відень (506,8) 17.00 Твори Ег. Корнавта у вик. соль., 19.10 Звуковик для всіх, весела авд., 20.15 Симф. концерт, 22.10 Танк. музика, спів, **Братислава** (298,3) 19.30 Нар. пісні (гармонія) 20.40 Вальси, спів, **Прага** (470,2) 19.20 Автобіографія Власти Буріяна, виг. автор, **Париж** (2618) 18.30 Концерт орх., спів, 21.00 Сп. реситаль, **Білгород** (437,3) 13.15, 19.50 Пісні, пісоньки, 21.20 Танк. музика, **Берлін** (356,7) 14.15 Вес. Танк. мельодії, 16.45 Солісти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00, 16.45 Музика, 18.00 Соната в-дур Бетовена, **Кельн** (455,9) 20.45 „Квітень, квітень" вес. муз.-вок. вечір, **Мінхен** (405,4) 15.40 Молодь співає, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Солісти, **Будапешт** (549,5) 13.30 Циг. музика, 17.30 Сальон. орх., 19.00 Орх. концерт, **Мілянo** (368,6) 11.30, 19.00 Легка музика, **Рим** (420,8) 13,10 Оперецкові мельодії, 22.15 Танкова музика.

Четвер, 2. квітня 1936.

Відень (506,8) 17.30 Віольончеля, 18.25 „Генрих IV." траг. Шекспіра, 22.20 Музика, **Братислава** (298,8) 12.35 Концерт, 17.50 Форт. твори Бартока, 19.30 Спів, **Брно** (325,4) 17.15 Пісня, **Кошиці** (255,9) 17.40 Концерт, 18.00 Словно-муз. авдиція для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. квартет, 16.10 Танк. музика, 20.55 „Воскресення" кантата Р. Кароля, 22.15 Сальон. музика, спів, **Париж** (1648) 12.00 Легка музика, 16.00 Авд. для дітей, **Білгород** (437,3) 13.15 Пісоньки, 17.00 Словінські пісні, 21.00 Сп. реситаль, **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 16.00 Концерт орх., спів, 20.10 Веселий муз. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 21.10 „Ніч на провесні", авд. з муз., **Ляйпціг** (382,2) 16.20 Весела музика, 20.10 Моцартівський цикль, **Мінхен** (405,4) 13.15 Розр. мельодії, 18.00 Франконські композитори, **Будапешт** (549,5) 12.05 Сальн. музика, 17.30 Церковні Лістові твори, 19.30 „Ля Фіяма" оп. Респігія, 21.45 Концерт, **Мілянo** (368,6) 11.30 Музика, 17.15 Вок. концерт, 21.25 Скрипка, **Рим** (420,8) 17.15 Інстр.-вок. концерт, 19.00 Легка музика, 20.35 „Міньон" оп. Томаса.

Львівське радіо.

Середа, 1. квітня 1936.

6.30 Раннішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранніший денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дитина в передшкільному віці: Боротьба з хоровитістю, 12.30 Концерт орх., 16.00 Для ст. дітей, 16.20 Дуети (Марвідівна сопран, Чеховичівна контральт) у супр. форт., 16.45 Гутірка музика із слухачем радія, 17.00 Дискутуймо: Що думаємо про сусп. обезпечальні. 17.30 Як це любо в квітні було, авдиція з музикою, 17.50 Про книжку Стан. Вінценца: „На високій полонині" (Гуцульщина), 18.00 Камер. концерт, 18.30 Жіноча історична повість, 18.45 Нове Рогачевський: гр. пл., 19.00 У новому схоронищі під Костарницею, 19.10 Реклямовий концерт, 18.35 Спортові вістки, 19.38 Спортова загадка з нагородами, 19.50 Актуальний репортаж, 20.00 Іріна Апріліс — кабарет 90.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Авдиція: Творчість Фр. Шопена, 21.40 Літературний Ірина Апріліс, 21.55 Актуальна господарська гутірка, 22.05 Міжнародній концерт, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 2. квітня 1936.

6.30 Раннішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранніший денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Музичний порадник для молоді середніх шкіл, 13.00 Бр. Губерман із гр. пл., 16.00 Чим є твій батько? авд. для дітей, 16.15 Віольончелевий реситаль у супр. форт., 16.45 Товариські пісні давніх літ, хор., 17.00 Великопольське міщанство, 17.15 Фрагменти оп. музики, 17.50 Актуальна господарська гутірка, 18.00 Концерт: Найгарніші Моцартові сонати, 18.30 Що це таке кооператива, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Джузепе Даніде з гр. пл., 19.00 40 літ фільми, 19.20 Реклямовий концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Останній пісенькар Львова (Людв. Людвиковський), 20.45 Вечірній денник, 20.55 Протигазово-летунська охорона, 21.00 Театр Уяви: „Чорт" (із Ярачем), 21.35 Пісні Монюшка, 22.00 Авд. з нагоди 100 виступу перед мікрофоном (скрипка, альтівка, віольончеля). 22.45 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.32.

У Варшаві були такі курси: Бельгія 89.85, 90.03, 89.57, Берлін 213.95, 212.92, Амстердам 360.00, 360.72, 359.28, Копенгага 117.64, 117.06, Льондон 26.29, 26.36, 26.22, Ню Йорк чеки 5.30 і 7/8, 5.32 і 1/8, 5.29 і 1/8, Ню Йорк кабель 5.31, 5.32 і 1/4, 5.29 і 3/8, Осльо 132.43, 131.77, Париж 35.01, 35.08, 34.94, Прага 21.96, 22.00, 21.92, Стокгольм 135.60, 135.93, 135.27, Цюріх 172.90, 173.24, 172.56, Медіолян 42.50, 42.00, Гельсінки 11.64, 11.56, Мадрид 72.58, 72.73, 72.43. Монтреаль 529 і 1/4, 526 і 3/4.

Акції: Банк Польський 95.00, 94.75. Ченстосіце 25.50, Цукор 22.50, Вугіль 22.50.

Папери:

6-прц. дол. поз. 72.00, 4-прц. долярова поз. 46.00, 7-прц. стабілізаційна 60.75.

Заставні листи: 4½% дол. Т. К. З 38—40, 5% дол. Б. Г. 49—51, 4% Зл. Б. Г. 41—43, 4½% Зл. Б. Г. 44—46, 4½% Ком. 48—50, 4% Ком. 44—46, 4% Б. Г. К. 61—63 4½% Б. Г. К. 61—63.

Долярівка 45.00—46.00.

Збіже.

Ціни льоко Львів від до

Жито Стандарт I. 12.25—12.50
Жито Стандарт II. 12.00—12.25
Ячмінь одн. 14.00—14.25
Ячмінь на мливо 13.50—13.75
Ячмінь паст. 12.50—12.75
Вика темна 20.50—21.00
Вика сіра 19.50—20.00
Висівки житні 10.00—10.25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31-го березня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового 2.55 зол.
1 кг. масла десерового бочкового враз з бочковим опакуванням . . . 2·60 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . . 2·60 „
1 л. молока від 11. I. 1936 0·15 „
1 к. яєць 2.30 „

Тенденція на масло удержана, на яйця знижкова, на молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 31. III. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоиварні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки мол. товсті без остріг I. кл. 1.10 зол
Курки товсті з острогами I. кл. 1.00 „
Індики товсті I. кл. 1.15 „
Індички товсті I. кл. 1.25 „
Пантарки товсті I. кл. 1.25 „
Качки товщеві I. кл. 1.20 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових достаців.

ОПОВІСТКИ.

Комітет для вшанування 25-літньої діяльности громадянської, педагогічної і виховної праці Всч. о. Проф. Йосифа Проця, подає до відома, що дня 5. квітня 1936, в годині 18, в салі Міщанської Читальні у Сихтиці, відбудеться Святочна Академія у честь Ювилята. — За Комітет: Марія Стоддрська, голова, М-р Т. Керницький, секретар. 1801

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГОСПОДИНІ-СЛУГИ бездітної, у середнім віці, з порученнями, треба до самостійного ведення господарства у самітнього священика. Зголошення „Діло" — „Бук". 1793 2—2

ПОТРІБНА жінка самітна, найрадше вдова по священику, що займалася би совісно цілим домом у старого самітного священика. Зголошення до парохіяльного уряду в Крехові з поданням умовин, решта особисте 1805 1-3

КУПНО-ПРОДАЖА

МАШИНИ до писання фабричні нові від зол. 360, уживані з українськими і польськими черенками від 100 зол. Михальський Львів, Фредри сім. 1742 3—5

НАУКА

„ПОСТЕМП", Зіморовича 3, конц. школа — відділи: кравецтво, біля, корсетництво — приймає вписи. Виконує корсети і т. ін. індивідуально. Марія Ганусевич. 1802 1-1

РІЖНІ

ЗГУБИЛА Я БРИЛІЯНТ через мою легкодушність і неувагу, — тому що не була наперед в **РОБІТНІ ОПРАВНО-ЮВИЛЕРСЬКІЙ** при **СИКСТУСЬКІЙ 9** (в подвір'ї) — яка в тій справі дає **БЕЗПЛАТНО РАДИ.** 1732 1—1

ПЕРШОРЯДНІ НАСІННЯ квітів і городовини, власної продукції, пестіанних бульбів і ін. Фірма **„НАСЬОНА РОСЬЛІНН"**, **Ринок ч. 29**, Львів (в перехіднім пасажі) 1806 1—1

ПОЩО ПЕРЕПЛАЧУВАТИ, якщо гарне й солідне біля мужеське, жіноче, дитяче й постелеве купить кожний вигідно дешево вкрост у фабриці „ПАВ" Сикстуська 1.

РАДИМО перед закупом постелевого біля оглянути знаменитi вироби фабрики „ПАВ" Сикстуська 1.

ГАРНЕ біля в **„МІЛЯНЕС"** у найтощім патунку власної продукції, а то: комбінації по 6,50, нічні сорочки 10.90, гарнітури апліковані 9.80, мотильки 3.90 поручає фабрика „ПАВ" Сикстуська 1. 1800 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕНТИСТ
ЯКІВ НАСС
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17
приймає від 9—1 і 3—6.30.
В неділі і свята за попереднім зголошенням. — Для урядовців і шкільної молоді знижка.
187 1—1

ПОВІДОМЛЯЄМО П. Т. ПУБЛИКУ,
ЩО НАША ФІРМА
ПЕРША ВІДЕНСЬКА
ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ
І ШТУЧНА ФАРБЯРНЯ
перенесена з вул. Лелевеля
на вул. ПІЛСУДСЬКОГО 10
Телефон ч. 270-58.
Роботу виконуємо прецизійно, дешево і пунктуально.
Відбір і достава даром.

Сальон мужеського кравецтва
М. Горбачинський і Син
ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 3, I. пов.
Тел. 215-91
пригадує П. Т. Клієнтам, що вже маємо сезон. На складі найбільший вибір матеріялів. Ціни приступні. Услуга як завжди.
1799 5—5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.